

Introduktion till **Ramverk för SambruksGemensamt Material (SGM-1)**

Innehåll

<i>Allmänt, definitioner och grundläggande principer.....</i>	<i>1</i>
<i>Om Föreningen Sambruk.....</i>	<i>1</i>
<i>Syfte med Ramverk för SambruksGemensamt Material (SGM).....</i>	<i>1</i>
<i>Material i Ramverket.....</i>	<i>2</i>
<i>Omfattning av Ramverk för SambruksGemensamt Material.....</i>	<i>2</i>
<i>Tillgänglighet.....</i>	<i>3</i>
<i>Avtal med externa parter.....</i>	<i>3</i>
<i>Andra anskaffningar.....</i>	<i>3</i>
<i>Sambruks Förvaltningsmodell.....</i>	<i>4</i>
<i>Tjänstebeskrivning.....</i>	<i>4</i>
<i>Begreppsbeskrivning.....</i>	<i>4</i>
<i>Referenslista till övriga delar av Ramverket.....</i>	<i>4</i>
<i>Revisionshistorik.....</i>	<i>6</i>

Allmänt, definitioner och grundläggande principer

Detta dokument är en introduktion till Föreningen Sambruks ramverk för Sambruksgemensamt Material (benämns nedan Ramverket eller SGM).

Om Föreningen Sambruk

Föreningen Sambruk är en juridisk person med organisationsnummer 802428-2785. Associationsformen är en ideell förening. Enligt föreningens stadgar, antagna på konstituerande föreningsstämma 2005-06-07¹, gäller att alla Sveriges kommuner och landsting och andra organ som arbetar eller kan förväntas arbeta för att främja föreningens ändamål kan antas som medlemmar. Enligt stadgarna § 4 är föreningens ändamål "*att verka för en samverkan kring och effektivisering av de digitala processerna, att genom samverkansavtal utveckla och sprida digitala processer bland medlemmarna, att främja utvecklingen av en sambruksplattform och av digital transformation samt att i övrigt ta tillvara medlemmarnas gemensamma intressen vad gäller inre och yttre effektivisering.*"

Syfte med Ramverk för SambruksGemensamt Material (SGM)

Ramverket, kallat SGM, ska reglera framtagning, anskaffning och förvaltning av Material inom ramen för Föreningen Sambruk, antingen av Sambruk som beställande part eller av någon eller några av Föreningens medlemmar. Syfte med ramverket är att säkra att Sambruks medlemmar har tillgång till det Material som tas fram eller anskaffas, och att förvaltning och utveckling kan ske i en samverkansstruktur. Detta är en förutsättning för att medlemmarna kan avropa tjänster från

¹ Aktuell utgåva finns på <https://sambruk.se/protokoll/>

Sambruk.

Material i Ramverket

Med Material i Ramverket avses material som gemensamt utvecklas och tillhandahålls av Föreningen Sambruk, d.v.s. material framtaget genom utveckling utförd av medlemmar eller icke-medlemmar, leverantörer, forskare, studenter eller andra samarbetsparter, eller skänkt till och formellt emottaget av Föreningen Sambruk.

Exempel på det som i Ramverket för SambruksGemensamt Material benämns Material är specifikationer, upphandlingsunderlag, avtalsmallar, utredningar, rapporter, processmodeller, begreppsmodeller, prototyper och programvara. Exempelen ska inte ses som begränsningar till vad Ramverket kan omfatta. Ramverk för Sambruksmaterial kan komma att gälla även andra typer av material som ryms inom Sambruks ändamål enligt stadgarna.

För programvara, som är en specifik delmängd av Material, gäller delvis andra förutsättningar än för annat Material. Ramverk för Sambruksmaterial är avsett att reglera även detta, men med de specifika förutsättningar som då gäller.

Material som tas fram, anskaffas och/eller förvaltas inom Föreningen Sambruk representerar föreningens intellektuella kapital.

Omfattning av Ramverk för SambruksGemensamt Material

I SGM 2 presenteras ett *Regelverk för Anskaffning, Användning och Förvaltning av gemensamt Material* för att säkerställa att allt Material kan nyttjas, ändras, vidareutvecklas och delas av och med alla medlemmar av Sambruk, baserat på självkostnadsprincipen. Huvudprincipen är att upphovsrätten till allt Material som tas fram, anskaffas och eller utvecklas i regi av föreningen inte ska medföra några inlåsnings effekter. Sambruk strävar därför till att säkerställa att föreningen och dess medlemmar har tillgång till källkod, och har rätt att använda, förvalta och ändra denna, samt sprida denna inom egen verksamhet. På detta sätt ska merkostnad eller hinder för vidare utveckling till följd av inlåsnings effekter för medlemmarna kunna undvikas.

Sambruk är en upphandlande myndighet som tillämpar lagen (2016:1145) om offentlig upphandling vid inköp från externa leverantörer. I avtal med externa aktörer är det en viktig målsättning för Sambruk att säkerställa tillgängligheten till Materialet.. En ytterligare fördjupning av hur Sambruk förvaltar det gemensamma Materialet, finns i Föreningen Sambruks Förvaltningsmodell.²

SGM 3 är en mall för *Samverkansavtal angående Framtagning, Utveckling och Överlåtelse* mellan Föreningen Sambruk och de medlemmar som medverkar till framtagning av nytt Material, i avtalet kallat Utvecklingsparter. Avtalet reglerar frågor kring Upphovsrätt, fördelning av kostnader och eventuell kommersialisering. Avtalet används när Föreningen Sambruk tillsammans med medlemmar tar fram ett nytt förvaltningsobjekt eller annat Material som ska ingå i Föreningen Sambruks intellektuella kapital.

² Senaste version finns publicerat på <https://sambruk.se>

Om Material redan utvecklats av en eller flera medlemmar, eller av tredje part, och Upphovsrättshavaren önskar att Föreningen Sambruk ska överta rättigheter och förvaltningsansvar, kan SGM 4 *Överenskommelse om Gåva/Överlåtelse av Material* användas.

Tillgänglighet

Ramverk för SambruksGemensamt Material bygger på tanken att Material som tas fram eller anskaffas till Föreningen Sambruk skall vara tillgängligt för alla medlemmar som så önskar. SGM 5 är en avtalsmall som reglerar *Användning, Vidareutveckling och Förvaltning av gemensamt Material* mellan samverkansparter i Föreningen Sambruk. Avtalen ingås mellan Föreningen och de medlemmar som vill nyttja ett specifikt gemensamt Material, och som därvid blir en så kallad Användningspart. I avtalet beskrivs specifikation av Materialet, hur Samverkansorganisationen för Materialet ser ut, en Kostnadsfördelningsplan för Användningsparterna, Allmänna samverkansvillkor samt Definitioner. I avtalet ingår också Användningspartens PUB-avtal med Föreningen Sambruk. Avtalet ska underlätta användardriven och kommungemensam anskaffning och/eller utveckling och vidareutveckling av Material.

Avtal med externa parter

Föreningen Sambruk kan ingå avtal med externa leverantörer för att bedriva användarsupport, förvaltning, utveckling och vidareutveckling av Materialet. När dessa avtal skrivs, ska i möjligaste mån den mall som finns i SGM 6 *Avtal om extern leverans i framtagning eller förvaltning av Material* användas. Syftet med avtalet är att reglera omfattning av uppdraget, arbetssätt, samt att Sambruk säkerställer tillgängligheten till det Material som leverantören tar fram. Om avsteg från SGM 2 görs, ska det framgå av avtalet med leverantören. Avtalet visar också till Sambruks Allmänna Leveransvillkor, samt den offert som leverantören lämnat. I avtalet ingår även Sambruks Personuppgiftsunderbiträdeavtal (PUUB).

Sambruk kan ta fram eller vidareutveckla Material i samarbete med forskare i ett utvecklingsprojekt. I detta tillfälle skrivs *Avtal om forskarmedverkan i framtagning/utveckling av material*, också kallat SGM 7. Avtalet reglerar upphovsrätt och nyttjanderätt till teoretiske och icke-kommersiella resultat, såväl som resultat som låter sig kommersialiseras.

SGM 8 reglerar avtal som ingås mellan Föreningen Sambruk och studenter som bidrar till utveckling av Material, och syftar till att begränsa studentens upphovs- och nyttjanderätt.

Andra anskaffningar

Ramverket ska kunna samexistera med andra existerande strategier för programvarulicensiering, till exempel proprietär (med leverantörsspecifika avtal) respektive helt öppen programvara (t ex GPL³).

Föreningen Sambruk kan således anskaffa Material utan att det ska lyda under Ramverk för SambruksGemensamt Material, exempelvis vid anskaffning av traditionell proprietär programvara

³ GNU General Public License, upphovsrättslicens fri programvara, se www.gnu.org/copyleft/gpl.html (2024-11-15)

eller traditionell öppen programvara, **om medlemmarna så önskar, i enlighet med föreningens stadgar.**

Sambruks Förvaltningsmodell

Förvaltningsmodellen beskriver styrningsstrukturen med de roller och organ som medverkar i utveckling och förvaltning av Sambruks tjänster och övrigt Material. Förvaltningsmodellen beskriver de olika rollernas ansvar och åtagande, och vilka processer som ska användas. Förvaltningsmodellen är en obligatorisk bilaga till de avtal som Sambruk ingår inom SGM-ramverket.

Tjänstebeskrivning

För varje tjänst finns en beskrivning av funktioner, arkitektur, systemtekniska specifikationer och informationssäkerhetsåtgärder. Denna beskrivning kan framgå av avtalstexten eller ligga som bilaga till samverkansavtalet och/eller avtal med externa leverantörer om bidrag till utveckling och förvaltning av tjänsten (SGM 6,7 och 8)

Begreppsbeskrivning

Begreppsbeskrivningen ska följa alla avtal som ingås inom SGM-ramverket. Här definieras roller och begrepp, så som de används inom ramverket.

Referenslista till övriga delar av Ramverket

Utöver denna **Introduktion** (SGM1) innehåller Ramverket för Sambruksmaterial följande standardöverenskommelser:

- **Regelverk om anskaffning, användning och förvaltning av gemensamt Material**
SGM2 – Regelverk att följa för kansli
- **Överenskommelse om framtagning, utveckling och överlåtelse av Material**
SGM3 – Utvecklingssamverkan, mellan medlemmar och föreningen Sambruk
- **Överenskommelse om gåva/överlåtelse av Material**
SGM4 – Gåva till föreningen Sambruk
- **Samverkansavtal gällande användning, vidareutveckling och förvaltning av gemensamt Material**
SGM5 – Användning/samverkansavtal mellan Användningsparter och föreningen Sambruk
- **Avtal om extern leverans i framtagning/utveckling av Material**
SGM6 – Leverantörens uppdrag samt rättigheter/skyldigheter
- **Avtal om forskarmedverkan i framtagning/utveckling av Material**
SGM7 – Forskarens uppdrag, samt rättigheter och skyldigheter
- **Avtal om studentmedverkan i framtagning/utveckling av Material**
SGM8 – Studentens uppdrag, samt rättigheter och skyldigheter

- **Sambruks Förvaltningsmodell (Webreferens)**
- **Sambruks Projektmodell (enbart vid avtal om projektmedverkan)**
- **Tjänstebeskrivning för aktuell tjänst (Webreferenser)**
- **Kostnadsmodell för respektive tjänst (Bilaga till SGM 5)**
- **Begreppslista för SGM (Bilaga alla avtal)**
- **Sambruks Allmänna Samverkansvillkor (Bilaga till SGM 5)**
- **Sambruks Allmänna Leveransvillkor (Bilaga till SGM 6,7,8)**

Dessa standardöverenskommelser kan anpassas till varje specifik situation och typ av material. Avvikelser ska beskrivas och dokumenteras i bilaga till avtalet.

Revisionshistorik

Revisionshistorik för Ramverket SGM anges i tabell 1 nedan. Vid ny revision uppdateras samtliga ingående dokument (SGM1-8).

Revision	Upprättat datum	Fastställt datum	Upprättat av	Kommentar (t ex distribution)
1.0	2008	Ej fastställt	Projektgruppen BOSSANOVA (fr a Göran Goldkuhl, Thomas Rosén, Claes-Olof Olsson)	Ändrat till Material (SGM) istället för Programvara (SGP) och det tidigare begrepp Sambruk Community Source (SCS)
1.1	Våren 2009	2009-06-11	Projektgruppen BOSSANOVA (Claes-Olof Olsson)	Ändringar enligt Sambruk Styrelsemöte nov 2008
1.2	9 sept 2009	2009-09-16	Projektgruppen BOSSANOVA (fr a Anna Öhrwall Rönnbäck, Claes-Olof Olsson)	Ändringar enligt Styrelsemöte 11 juni 2009
1.3	16-22 sept 2009	2009-09-22	Projektgruppen BOSSANOVA (fr a Anna Öhrwall Rönnbäck, Claes-Olof Olsson)	Publicerad på www.sambruk.se .
1.4	28 sept 2009	2009-09-28	Projektgruppen BOSSANOVA (fr a Anna Öhrwall Rönnbäck, Göran Goldkuhl, Claes-Olof Olsson)	Förtydligat medlemsbegreppet i SGM1. Ändrat till 1.04. Ändringar enligt Styrelsemöte 16 sept 2009. Fastställt av Sambruks styrelse <i>per capsulam</i> . Publicerad på www.sambruk.se . Distribuerad till och presenterad för projektledare i Sambruk och inbjudna leverantörer.
1.5	Okt 2009-feb 2011	Tillämpad i BITA (pilotprojekt för SGM) men ej formellt fastställt	Projektgruppen BOSSANOVA (möte m Projektledare 2009-10-01, möte m leverantörer 2009-10-01), synpunkter fr TR 2009-10-05 (e-post), tillägg mars 2010 SGM-7 och SGM-8 (Owen, Anna, COO)	
1.6	Mars-juni 2011		Projektgruppen BOSSANOVA utvecklar till styrelsemöten våren 2011	Distribution till Sambruks styrelse 2011-06-17
2.0	14 dec 2011	2011-11-08	Styrelsebeslut	Uppdaterat av Anna Öhrwall Rönnbäck, Thomas Rosenfall, C-O Olsson, Lotta Ruderfors
2.1	1 dec 2024		Ulf Timerdahl, Mats Löfberg	Uppdaterat föreningens ändamål
2.2	10 feb 2025		Ulf Timerdahl, Mats Löfberg, Cornelia Moseid	Uppdaterat SGM1 , med avseende på Förvaltningsråd och Begrepp
2.3	13 feb		Cornelia Moseid	Förslag till omarbetning med fokus på att SGM 1 ska vara en introduktion till övrigt Ramverk.
3.0	2025-04-04		Styrelsebeslut	Godkänd av styrelsen